

Maatwerkplan Gemeente Oosterhout

Gebiedstraject schoolomgeving Agentschap NL

April 2011

Project: P355-01

Kenmerk: 2011219

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Landelijke Opschoondag.....	3
3. Informatiebijeenkomst maatschappelijke stages en zwerfafval	4
4. Adopteer een wijk.....	5
4.1 Idee.....	5
4.2 Resultaat	5
4.3 Samenwerking gemeente en school	5
5. Overige (nieuwe) maatregelen	6
6. Bestaande projecten	6
6.1 De Zwaikom.....	7
6.2 Mgr.Frencken College	7
7. Overzicht, acties en afspraken	8
8. Follow up.....	10
9. Colofon	11
Bijlage 1 – E-mailadressen	12

1. Inleiding

De gemeente Oosterhout heeft in het afgelopen decennium meegedaan aan een aantal zwerfafvaltrajecten, begeleid vanuit Agentschap NL (voorheen Senter Novem). Er is o.a. een uitgebreid monitoringsysteem ingevoerd, veel basisscholen en buurtorganisaties dragen bij aan de Landelijke Opschoondag en Oosterhout kent een groep van zo'n 30 actieve ZAPpers (ZwerfAfvallPakkers). Er is zeker resultaat geboekt, maar toch wordt het succes ervan als wisselend ervaren. Bij de trajecten komt veel papierwerk en onderzoek kijken en deelname ervan kost in de praktijk heel wat uren.

Deelname aan een nieuw traject, het Gebiedstraject voor de schoolomgeving, lag daarom niet gelijk voor de hand. Toch leek het de moeite waard om het traject in te gaan, met als specifiek doel het (blijvend) betrekken van middelbare scholen bij de Landelijke Opschoondag en de zorg voor de schoolomgeving op andere momenten door het jaar heen.

Met die opdracht is PLAN terra, in opdracht van het Agentschap aan de slag gegaan. Het resultaat: 3 van de 5 middelbare scholen hebben meegedaan aan de Landelijke Opschoondag 2011. Daarnaast is een bijeenkomst gehouden met de scholen over het verbinden van maatschappelijke stages aan het thema zwerfafval, waar uiteindelijk 3 scholen present waren. Er zijn nieuwe verbindingen gelegd tussen verantwoordelijken van de scholen, de gemeente en de Oosterhoutse stagemakelaar.

De resultaten en ideeën zijn beschreven in voorliggend Maatwerkplan. Kort en krachtig en gericht op de praktijk.

2. Landelijke Opschoondag

Alle directeurs van de middelbare scholen zijn in januari 2011 benaderd over deelname aan de Landelijke opschoondag. Onderstaande tabel geeft de reacties weer. De middelbare scholen staan in het algemeen open om rond het thema zwerfafval aan de slag te gaan.

School	Contactpersoon	Reactie
De Zwaikom	Dhr. L van de Velden	Doen er al heel actief aan mee en zien dit ook als vorm van maatschappelijke stage; hebben interesse in meer informatie hierover.
Hanze College	Dhr. P.J.M. van Beek	Hebben eerder meegedaan, willen opnieuw aan meedoen, liefst in de vorm van een maatschappelijke stage.
Effent	Dhr. Oomen	In het verleden wel eens meegedaan en overwegen deelname opnieuw. Ook interesse in info over maatschappelijke stages (onderwerp past in strategische visie).

Mgr. Frencken College	Dhr. Janssen (PR)	Hebben eerder meegedaan aan Landelijke opschoondag en willen ook dit jaar weer meedoen. Staan open leerlingen maatschappelijke stages te laten doen rond dit onderwerp.
St. Oelbert	Dhr. Vermeulen	Hebben in januari 2011 kick off gehad voor actie zwerfafval in eigen school en omgeving, geen contact met gemeente over gehad. Onderwerp leeft wel. Deelname Opschoondag niet mogelijk ivm planning tentamens/ repetities.

Uiteindelijk hebben 3 van de 5 scholen zich daadwerkelijk opgegeven (zie tabel paragraaf 7). 2 scholen hebben het groot aangepakt (De Zwaaiikom en het Hanze College- meerdere klassen, diverse dagdelen), terwijl 1 school een kleinere bijdrage leverde (Frencken 1 klas, 1 middag).

3. Informatiebijeenkomst maatschappelijke stages en zwerfafval

Naar aanleiding van de (positieve) reacties op de belronde is een informatiebijeenkomst gehouden over het verbinden van maatschappelijke stages aan het onderwerp zwerfafval. Insteek daarbij was om de scholen en de gemeente bijelkaar te brengen en te verkennen wat de mogelijkheden zijn, met daarbij nadrukkelijk aandacht voor de inzet van de scholen en de gemeente sámen. De bijeenkomst heeft plaats gevonden in samenwerking met de Oosterhoutse stagemakelaar Ria van Vlokhoven, de gemeente Oosterhout en PLAN terra. Vanuit de scholen zijn de coördinatoren maatschappelijke stages uitgenodigd. Alle namen en adressen zijn achterin als bijlage opgenomen.

De bijeenkomst heeft het volgende resultaat gehad:

- er is een concreet en positief idee voor het vormgeven van maatschappelijke stages bedacht: het adopteren van een wijk in de nabijheid van het Hanze College. Die positieve benadering is belangrijk om tegenkleur te bieden aan de negatieve associatie die zwerfafval oproept met 'opruimen', straf en HALT. Met deze maatregel kunnen de scholen aan de slag, waarbij de gemeente faciliteert. Het Frencken heeft eventueel ook interesse in dit idee.
- Er is een aantal concrete acties benoemd om bestaande projecten verder te brengen en positieve pers te genereren
- De gemeente Oosterhout heeft voor de scholen een 'gezicht' gekregen, door de kennismaking met dhr.Han Kilsdonk en dhr.Denie de Bie. En andersom geldt hetzelfde: de gemeente Oosterhout weet nu bij wie aangeklopt kan worden voor projecten rond het thema zwerfafval.

De uitwerking van het idee 'Adopteer een wijk' is beschreven in de volgende paragraaf. Daarna volgt summier een opsomming van andere maatregelen die de scholen aansprak.

4. Adopteer een wijk

4.1 Idee

- De tweede klassen van het Hanze College (en eventueel het Frencken) adopteren een aantal buurten in de omgeving van de school. Geschikt lijkt bijvoorbeeld de Bloemenbuurt.
- 1 keer per 3 maanden schouwen de leerlingen van 1 specifieke klas de buurt volgens de schouwmethode van de gemeente (zie tekstvak voor estafettevariant). Deze methode is beeldend en toegankelijk om mee te werken.
- De netheidsscore wordt bijgehouden met een 'thermometer' die uitdrukt hoe schoon/ vuil de buurt is. De thermometer staat op 2 of 3 plekken in de buurt en vermeldt bijvoorbeeld 'Deze buurt is geadopteerd door klas 2 c van het Hanze College'
- Na het schouwen prikken de leerlingen het zwerfvuil in de buurt en verzamelen dit op een centraal punt.
- Voorafgaand aan de eerste schouw en prikronde volgen de leerlingen een of twee lessen over zwerfafval.
- Bij de eerste schouw en prikronde en het plaatsen van de thermometer wordt de wethouder uitgenodigd.
- Aan de maatschappelijke stage kan ook een bezoek aan de Milieustraat gekoppeld worden.

Een estafettevariant, waarbij niet 1 klas 1 x in de 3 maanden, maar 3 klassen elkaar elke maand afwisselen is ook denkbaar. Door het afval te wegen kan er een wedstrijd van worden gemaakt.

*Ideeën thermometer
- door leerlingen zelf laten maken
- 'Hufferproof'
- bevestigen aan gevel van bedrijf of school*

4.2 Resultaat

- Een maatschappelijke stage die aansluit bij tweedeklassers
- Op een positieve manier bezig zijn met het thema zwerfafval
- Uitstraling naar de geadopteerde wijk
- Goede pr voor de school
- Koppeling met verschillende vakken mogelijk

4.3 Samenwerking gemeente en school

De gemeente en de scholen zetten zich gezamenlijk in. De tabel hieronder geeft een overzicht van de taken.

Gemeente	School
Levert materialen en informatie om mee te schouwen (beeldenboekjes, toelichting werkwijze, omzetten van scores in rapportcijfers)	Verzorgt de lessen over zwerfafval

Lever materialen om zwerfvuil te prikken (hesjes, prikkers, vuilniszakken)	Coördineert en verzorgt de organisatie van de schouw en de prikacties
Lever borden om langs de kant van de weg te plaatsen	Maakt de thermometer Houdt de rapportcijfers/ thermometer bij
Kan het opgehaalde vuil ophalen	
Wil evt. i.s.sm. de school bedrijven vragen de thermometer op de gevel te plaatsen	

5. Overige (nieuwe) maatregelen

Een aantal andere maatregelen lijkt de scholen de moeite van het nader onderzoeken waard.

- Leerlingen kunnen een eigen afvalbak ontwerpen. Een variatie hierop is het pimpen van een bestaande afvalbak.

Han Kilsdonk en Deni de Bie hebben voorbeelden van gepimpte afvalbakken. Het Hanze en het Frencken spreekt dit aan.

- Het Frencken heeft elk jaar 8 of 9 1^e en 2^e klassen die allemaal in groepjes van 7 stages moeten doen. Jolanda Oldenburg vindt de volgende ideeën bruikbaar: jongeren snoeroutes in beeld laten brengen, een actie om supermarkten minder kassabonnen te laten printen, een afvalmodeshow, een actie met Gum 'n asbags (<http://www.gumnasbag.nl/>). Han Kilsdonk wijst op mogelijke samenwerking met de Modeacademie in Breda.
- Een uitgebreide beschrijving van de ideeën is te vinden op <http://www.samenwerkenaaneenschonernederland.nl/snoeroutes/maatregelencatalogus/maatregelen.asp>

Scholieren een afvalbak laten ontwerpen

Als ludieke en educatieve actie kunnen leerlingen een afvalbak ontwerpen of beschilderen die vervolgens daadwerkelijk op het schoolplein of in de directe omgeving geplaatst wordt.

6. Bestaande projecten

Een aantal scholen is (naast deelname aan de Landelijke Opschoondag) al op een andere manier bezig met het onderwerp zwerfafval. Zo heeft de Zwaaijkom rond de Opschoondag een hele reeks activiteiten die verder gaat dan alleen het prikken van zwerfafval. Het Frencken heeft een cultuurweek in oktober, waarbij opruimen van afval een onderdeel is van een veel breder project over monumenten in Oosterhout. Ze zijn hieronder ter inspiratie toegelicht.

6.1 De Zwaaiikom

De Zwaaiikom heeft een uitgebreid project rond zwerfafval, gekoppeld aan de Landelijke Opschoondag. Francis Meeus, die het project coördineert, staat ervoor open haar ervaringen te delen met de andere scholen.

- Doen mee aan de Landelijke Opschoondag
- Koppelen een aantal lessen over zwerfafval aan
- Bouwen een wedstrijdement in door al het afval van de verschillende klassen te wegen
- Organiseren een 'afvalmarkt' waarop ook ouders mogen komen
- Maken een uitgebreid fotoverslag van het project
- Bezoeken met de deelnemende klassen de Milieustraat
- Maken eigen posters en collages om reclame te maken voor de afvalmarkt
- Gebruiken daarnaast ook de landelijke posters

Als aandachtspunt naar de gemeente geeft De Zwaaiikom aan dat het tijdens de Landelijke Opschoondag op veel plekken redelijk schoon was. Voor de leerlingen is het het leukste als ze veel vuil kunnen opruimen. De gemeente wil hieraan graag tegemoet komen.

6.2 Mgr.Frencken College

Het Frencken College heeft een projectweek cultuur in oktober, waaraan alle eersteklassers meedoen. Vorig jaar is voor het eerst een koppeling gemaakt naar een schoonmaakactie. De volgende elementen maken deel uit van het project:

- Een (bestaande)fietstocht door Oosterhout langs allerlei monumenten
- Doelgroep zijn de eersteklassers. De monumenten moeten per fiets bereikbaar zijn.
- Bij de monumenten krijgen de leerlingen een (korte) uitleg over het monument
- Daarna maken ze het monument en de omgeving ervan school.

Het vergt een flinke organisatie om de week rond te krijgen. Het is voor Jolanda Oldenburg, de coördinator lastig om de juiste persoon bij de gemeente te vinden. Han Kilsdonk wil bemiddelen en kan faciliteren met materialen. Ook heeft hij meer zicht op welke organisaties gelinkt kunnen worden aan de diverse monumenten.

7. Overzicht, acties en afspraken

Onderstaande tabellen geven samenvattend zicht op de activiteiten rond en interesse in het thema zwerfafval. Vervolgens zijn alle acties en afspraken zijn weergegeven.

School	Draagvlak directie voor thema zwerfafval?	Deelname aan Lnd.Opschoondag 2011?	Deelname aan infobijeenkomst maatsch.stages?	Interesse 'Adopteer een wijk?'	Interesse 'overige maatregelen?'	Cultuur projectwk monumenten & schoon
Zwaaikom	X	X	X			
Hanze	X	X	X	X	X	
Effent	X					
Frencken	X	X	X	X	X	X
Oelbert	X					

Landelijke Opschoondag	
Actie / afspraak	Toelichting
Scholen geven bij Denie de Bie aan wanneer zij een schoonmaakactie willen doen	Denie de Bie zorgt ervoor dat tot 2 weken voor de opschoondag minder wordt gereinigd, zodat leerlingen veel vuil op kunnen halen.
Scholen zijn welkom om met een klas de Milieustraat te bezoeken	<ul style="list-style-type: none"> -kan het best op woensdag of donderdag - bij voorkeur niet in hartje winter - scholen kunnen contact opnemen met Han Kilsdonk om een bezoek te regelen. Hij zoekt een enthousiaste gids uit, die actief uitlegt, machines ook echt laat draaien enz. <p>NB Leerlingen vinden het heel leuk om zelf een vrachtje vuil te sjouwen en sorteren.</p>

Adopteer een wijk	
Actie/ afspraak	Toelichting
Han Kilsdonk (gem)en Lucien Snoeren (Hanze) plannen een afspraak	Afstemmen -welke buurten geadopteerd worden - precieze uitvoering van de thermometer - bepalen periode
Lucien Snoeren vraagt lespakket zwerfafval aan	Link: http://www.nederlandschoon.nl/scholen/voortgezet
Lucien Snoeren plant afspraken met collega's	Draagvlak creëren
Jolanda Oldenburg)Frencken' onderzoekt of Adopteer een wijk geschikt is voor haar school	

Eigen afvalbakken, jongeren snoeroutes in beeld laten brengen, kassabonnenactie, afvalmodeshow, Gum 'n asbags	
Actie / afspraak	Toelichting
Lucien Snoeren plant afspraken met collega's	groepje docenten dat verantwoordelijk is voor orde en netheid op school → idee eigen afvalbakken voorleggen
Jolanda Oldenburg onderzoekt mogelijkheden om deze ideeën te concretiseren	Zie http://www.samenwerkenaaneenschoonederland.nl/snoeroutes/maatregelencatalogus/maatregelen.asp voor verdere toelichting

Landelijke Opschoondag acties Zwaikom	
Actie / afspraak	Toelichting
Han Kilsdonk benadert Nicole Andries van De Stem en nodigt haar uit de 'afvalstand' van De Zwaikom te bezoeken	Positieve pers ter compensatie van negatief artikel eerder verschenen
Mariëlle Hoff (PLAN terra)benadert Johanna Minnaard (Agentschap NL) om een artikel over De Zwaikom in het blad GemeenteSchoon op te nemen	AgentschapNL is positief en neemt contact op met Francis Meeus (zelf contact opnemen mag ook: johanna.minnaard@agentschapnl.nl)
Francis Meeus stuurt het (eigen) lesmateriaal dat zij gebruikt rond naar de andere	Landelijke lesmateriaal is ook op te vragen via

Oosterhoutse scholen	http://www.nederlandschoon.nl/scholen/voortgezet
Francis Meeuws nodigt de andere Oosterhoutse scholen uit om de 'afvalmarkt' te bezoeken	

Cultuurweek in oktober Frencken	
Actie/ afspraak	Toelichting
Han Kilsdonk en Jolanda Oldenburg plannen een afspraak over de cultuurweek	Han kan Jolanda van informatie voorzien over monumenten en geschikte organisaties (zodat leerlingen een korte uitleg kunnen krijgen en begeleid worden in de schoonmaakactie). De gemeente kan ook faciliteren met materialen.
Han wil organisaties die meedoen belonen voor deelname door te zorgen voor een leuk persbericht. Han zet t.z.t. de actie van het Frencken ook op de gemeentesite en het gemeentenieuws	

8. Follow up

Agentschap NL biedt verdere ondersteuning bij het tegengaan van zwerfafval. Oosterhout komt in aanmerking voor deelname aan de Thematrajecten. In groepjes van 5 gemeenten wordt in zo'n traject gericht gewerkt aan één van onderstaande thema's.

Zodra een thematraject voldoende deelnemers heeft gaat deze van start en wordt de volgende voorbereid. Meer informatie is te vinden op

http://www.gemeenteschoon.nl/page.asp?menu_id=736

Overzicht thematrajecten
Communicatie
Handhaving
Jongeren
Communicatie voor social media
Voorkomen van bijplaatsing bij verzamelcontainers
Participatie
Inrichten openbare ruimte
Afvalbakken
Reinigen
Monitoring

9. Colofon

Project : Gebiedstrajecten Schoolomgeving Agentschap NL

Projectnummer : P355-01

Registratienummer : 2011219 Maatwerkplan Gemeente Oosterhout (definitief)

Auteur : Mariëlle Hoff

Opdrachtgever : Agentschap NL

Datum : 13 april 2011

Bijlage 1 – E-mailadressen

Naam	E-mailadres
Jolande Oldenburg – Frencken	J.Oldenburg@frencken-college.nl
	s.melman@frencken-college.nl
	j.oomen@rocwb.nl
	N.Kuyper@rocwb.nl
Lucien Snoeren – Hanze	lsnoeren@kwadrant-sgr.nl
	jvrossum@kwadrant-sgr.nl
Beatrijs Koopman – Oelbert	km@oelbert.nl
Francis Meeus – De Zwaaiikom	FrancisMeeus@dezwaaiikom.nl
Han Kilsdonk- Gemeente Oosterhout	H.Kilsdonk@oosterhout.nl
Denie de Bie- Gemeente Oosterhout	D.de.bie@oosterhout.nl